

SYMPOSIUM: GEMEENTELIJK OPDRACHTGEVERSCHAP IN DE ZORG

PPRC PUBLIC PROCUREMENT RESEARCH CENTRE **i&o research**

Datum/tijd 27 oktober 2016, van 13.00 – 16.30 uur (borrel tot 17 uur)
Locatie Amersfoort, Het Oude Magazijn, Soesterweg 310F
Aanmelden via <https://startvragenlijst.nl/ssd16/>

BINNENLANDS — BESTUUR

KRIMPHOOGLEERAAR BOCK: 'ER IS GEEN LEEGTE IN NEDERLAND'



Saskia Buitelaar 07 okt 2016 6 reacties

Toen Bettina Bock, krimphoogleraar in Groningen, deze zomer door een collega-socioloog werd rondgeleid door Zeeland, zag ze dorpen in verval. Leeg, verpauperd, zielloos. Van dit soort dorpen, heeft ze toen gedacht, moet je misschien accepteren dat ze leeglopen. Soms is er geen redden meer aan leefbaarheid.

Spookdorpen

En toch, voor een doemscenario van krimpgebieden vol spookdorpen is geen plek in het plaatje dat Bettina Bock schetst over haar onderzoeksterrein de komende vijf jaar: Bevolkingsdaling en leefbaarheid in Noord-Nederland. De nieuwe bijzonder hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen bekritiseert de manier waarop bevolkingsdaling wordt geframed als leegte. 'Er is geen leegte in Nederland.'

Geen leegte

Bock plaatste vorige maand in haar oratie "leegte" tegenover "ruimte". 'Met leegte is er iets niet. Met ruimte heb je het over potentie en mogelijkheden. Groningen is bijvoorbeeld ruim, maar absoluut niet leeg. Ik heb in Nederland nog nooit een gevoel van leegte ervaren. Wel van verval. Ik zeg daarmee niet dat we het begrip leegte moeten schrappen uit de discussie; we moeten ook niet doen alsof er niks aan de hand is.'

U beschrijft de problematiek van bevolkingsdaling als een veel complexere ontwikkeling dat het woord sec suggereert. Is dat bij bestuurders en politici in beeld?

'Krimp heeft te maken met minder bevolking, maar ook met veranderende samenstelling, doordat juist bepaalde groepen wegtrekken. Jongeren, hogeropgeleiden, welvarenden en ook bepaalde beroepsgroepen vertrekken. Daardoor krijg je gebieden waar het percentage ouderen rap omhoog gaat, het aantal werklozen, arbeidsongeschikten en laagopgeleiden

hoger dan gemiddeld is en waar de gezondheidssituatie slechter dan gemiddeld is. De bevolking in die gebieden staat er in alle opzichten slechter voor en dat heeft gevolgen voor hun gevoel van vertrouwen in de overheid en optimisme over de toekomst.'

'Er dreigen zo gebieden te ontstaan waar mensen minder weerbaar zijn, terwijl juist daar zelfstandigheid en participatie nodig zijn, omdat voorzieningen verdwijnen. Daarbij blijken dorpen sterk te verschillen. In sommige gemeenschappen komen wel initiatieven van de grond; vaak zijn dit dorpen waar succesvolle ondernemers zitten, mensen met veel contacten, kansen en capaciteiten. Vaak blijken dit ook de dorpen te zijn die men mooier en leefbaarder vindt. Daartegenover staan de onaantrekkelijke dorpen, waar de huizen niet meer te verkopen zijn en de bewoners niet weg kunnen, maar er ook niets meer van kunnen maken.'

Moet je zo'n dorp dan overeind houden of loslaten?

'Nederland is niet zo groot dat het zich kan veroorloven gebieden echt op te geven. En waar moet iedereen dan gaan wonen? Nog dichter op elkaar in Amsterdam? Je kan prima in ruimte wonen, maar onder andere voorwaarden. De Randstad is niet de maat der dingen, al wordt dat daar wel zo ervaren. In Zeeland heb ik deze zomer gedacht: hier is zoveel verval, zo weinig moois, misschien is het niet zo erg dat dit dorp leegloopt. Maar mijn collega leidde me dan ook bewust langs de meest problematische gebieden. We moeten ook niet vergeten dat veel huizen in krimpgebieden privé-eigendom zijn, en verkrottende woningen opkopen om te slopen kost heel veel geld. In het buurtschap Ganzedijk in Groningen leidde een paar jaar geleden het plan om het dorp af te breken tot hevig protest, waarna er toch geïnvesteerd is in renovatie.'

Bovenlokale identiteit

Bock stelt dat overheden moeten investeren in de bovenlokale identiteit van bewoners. Dus hen niet aanspreken op hun eigen dorp, maar op wat zij willen met het hele gebied. 'Burgers in krimpgebieden beseffen heus dat het probleem van de school of het sportveld hun dorpsgrens overschrijdt. Hoe je dat doet? Door niet steeds in afzonderlijke dorpen te gaan praten, maar mensen aanspreken op een bovenlokaal, behapbaar niveau.'

Burgers betalen

Om burgerinitiatieven beter te ondersteunen oppert Bock om bewoners in bepaalde gevallen te betalen voor hun inzet voor een burgerinitiatief. 'Zodat het je inzetten voor behoud van de leefbaarheid van een gebied niet alleen een hobby is. Er is ten slotte ook behoefte aan werk. En waarom zouden mensen in krimpgebieden onbetaald moeten werken voor behoud van hun basisvoorzieningen, terwijl bewoners in andere gebieden dezelfde voorzieningen gewoon krijgen voor niets?'

Lees deze week het hele interview met Bettina Bock in Binnenlands Bestuur.

GERELATEERDE ARTIKELEN

22-09-2016 'Krimp is geen lokaal probleem, maar landelijk'

15-09-2016 'Rijk vergroot verschillen tussen regio's'

22-07-2016 Kennis over krimp blijft onbenut

Bron: <http://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/krimphoogleraar-bock-er-is-geen-leege-in-9549666.lynkx>.

© Copyright 2016 Kluwer. Alle rechten voorbehouden.